

УДК 37.035.6:355.23

МІРОШНІЧЕНКО В. І.,

доктор педагогічних наук, професор,
начальник кафедри педагогіки та соціально-економічних дисциплін
Національної академії Державної прикордонної
служби України імені Богдана Хмельницького (м. Хмельницький);
 <https://orcid.org/0000-0002-3931-0888>

РОЗВИТОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПРИКОРДОННИКІВ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ЇХ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

У роботі аналізуються підходи до розуміння фізичної підготовки прикордонників, її поділ на загальну та спеціальну, методичне забезпечення процесу, звертається увага на доцільність використання комплексного підходу у розвитку фізичної культури прикордонників.

Ключові слова: фізична культура, загальна фізична підготовка, спеціальна фізична підготовка, прикордонники.

Серед науковців існує безліч підходів до розуміння культури, які становлять методологічну основу для виділення фізичної культури. Відтак фізична культура вважається складовою частиною загальної культури особистості. Ми погоджуємося з думкою, що фізична культура військовослужбовця містить у собі такі елементи: рівень здоров'я і фізичного розвитку, рівень її безпосереднього використання у професійній діяльності, фізичну самосвідомість тощо. Рівень фізичної культури прикордонників визначається розвиненістю цих елементів, а також змістом фізичної підготовки в прикордонних колективах, ступенем розвитку теорії і практики фізичної підготовки.

Фізична підготовка розглядається нами як діяльність, спрямована оволодіння сукупністю знань про людину і фізичну культуру, розвиток умінь передавати цінності фізичної культури військовослужбовцям, а також на підготовку до виконання конкретних професійних завдань.

Дослідник А. Мельников звертає увагу, що у сучасному педагогічному просторі [1, с. 59] виокремлюють такі завдання загальної фізичної підготовки: забезпечення високого рівня фізичного розвитку, фізичної підготовленості, функціонального стану організму; формування у військовослужбовців знань й умінь реалізовувати їх на практиці для посилення активності, свідомості й компетентності військовослужбовців; підвищення рівня розвитку інших компонентів бойової готовності військовослужбовців та досягнення всіх необхідних якісних параметрів боєздатності особового складу.

Аналізуючи поняття «фізична підготовка» О. Татарін звертає увагу, що це є спеціалізований педагогічний процес фізичного виховання, спрямований на покращення фізичної підготовленості [2, с. 36].

Підтримуємо думку щодо поділу фізичної підготовки на загальну та спеціальну. Дослідники звертають увагу, що загальна фізична підготовка вихованців, які не вдосконалюються у вибраному виді спорту, передбачає розвиток достатньої для життєдіяльності загальної витривалості, сили основних м'язових груп, швидкісних властивостей, гнучкості, постави, координації рухів, формування та вдосконалення життєво необхідних рухових умінь і навичок.

Спеціальну фізичну підготовку спрямовано на такий розвиток фізичних властивостей, форм тіла й опанування рухових навичок, які стануть передумовою успішного виконання конкретної діяльності [3, с. 9].

Так, С. Попов трактує поняття спеціальної фізичної підготовки майбутніх фахівців кримінальної міліції як цілісний процес професійно орієнтованої підготовки, спрямований на розвиток інтелектуальних і фізичних властивостей курсантів, формування в них спеціальних знань, умінь і навичок, необхідних під час здійснення правоохоронної діяльності [4, с. 15].

У контексті нашого дослідження ця думка є актуальною, оскільки професійна діяльність прикордонників вимагає їх спеціальної фізичної підготовки. Загальна та спеціальна фізична підготовка знаходяться у тісному взаємозв'язку. Перша з них завжди є основою, підґрунтям для другої. З урахуванням цього вважаємо доцільним є комплексне використання форм та методів фізичної підготовки.

Методичне забезпечення фізичної підготовки прикордонників здійснюється офіцерами-спеціалістами фізичної підготовки і спорту за участю спеціалістів військово-медичної служби. Методичне забезпечення фізичної підготовки містить таке:

узагальнення і поширення передового досвіду організації і проведення фізичної підготовки;

розробку рекомендацій, спрямованих на поліпшення фізичної підготовки військовослужбовців, забезпечення керівників фізичної підготовки необхідними методичними посібниками;

надання допомоги командирам підрозділів у проведенні занять з фізичної підготовки і спортивних заходів;

методичне керівництво самостійним фізичним тренуванням військовослужбовців;

організацію роботи методичного кабінету з фізичної підготовки [5, с. 9].

Серед форм фізичної підготовки можна виокремити такі: навчальні заняття, ранкова фізична зарядка, спортивно-масова робота, фізичне тренування. Вони є невід'ємною частиною фізичної підготовки прикордонників. Нам імпонує наукова позиція про важливість застосування комплексної форми побудови занять [6, с. 27], використання елементів різних ігрових і модельних ситуацій, тобто включення різнохарактерних вправ, що сприяють розвитку не лише фізичних, але й психічних властивостей фахівців прикордонної служби.

Висновок. Отже, доцільність використання комплексного підходу у розвитку фізичної культури прикордонників визначається специфічними особливостями цього процесу та вимогами, які пред'являє суспільство до особистості прикордонника загалом та рівня його фізичної культури зокрема.

Список бібліографічних посилань

1. Мельніков А. В. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до фізичного виховання особового складу : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Хмельницький, 2020. 608 с.
2. Татарін О. В. Формування готовності фахівців прикордонної служби до застосування заходів фізичного впливу в оперативно-службовій діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький, 2020. 291 с.
3. Фізичне виховання : навч. посіб. / С. І. Присяжнюк, В. П. Краснов, М. О. Третьяков, Р. Т. Раєвський та ін. Київ : Центр учб. літ., 2007. 192 с.
4. Попов С. В. Педагогічні умови удосконалення спеціальної фізичної підготовки майбутніх фахівців кримінальної міліції : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Луганськ, 2013. 20 с.
5. Настанова з фізичної підготовки в Прикордонних військах України (НФП-99). Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2003. 118 с.
6. Чудик А. В. Підготовка майбутніх офіцерів-прикордонників до застосування спеціальних засобів та заходів фізичного впливу в процесі оперативно-службової діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький, 2015. 223 с.

Отримано 06.04.2020

